

Fòrum del Talent Solsona i Cardona

Presentació del projecte "Pam a Pam" a càrrec de Laura Muixí i taula rodona d'experiències del territori

Dimecres 26 d'Octubre de 2016 – Centre Cívic / Casal de Joves de Cardona

Participants

Al voltant d'una trentena de persones varen participar a aquesta nova sessió del Fòrum del Talent. Una tercera part cardonins/es, una altra terç provinents de Solsona i la resta provinents d'altres municipis del territori, com per exemple Olius, Ardèvol de Pinós, Pinell del Solsonès, La Molsosa o Sant Llorenç de Morunys.

Així mateix també cal destacar l'equilibri que hi va haver entre persones que venien d'empreses, administracions (com per exemple l'Ajuntament de Cardona o la pròpia agència), entitats de diferents àmbits, destacant les associacions d'empresaris de Cardona i del Solsonès, i veïns/es a títol individual.

Presentació del projecte «Pam a Pam»

Laura Muixí

Membre de l'equip tècnic de Setem Catalunya, on és responsable, entre d'altres, de la campanya *Roba Neta*.

També és coresponsable del projecte «Pam a Pam», el mapa col·laboratiu que mostra iniciatives de consum responsable i d'economia solidària a Catalunya, una iniciativa conjunta de **Setem** i la **Xarxa d'Economia Solidària (XES)**.

La sessió va iniciar-se a partir de la benvinguda i presentació de la sessió a càrrec d'en Ferran Estruch i Torrents, polític i alcalde de Cardona.

Tot seguit va prendre la paraula Laura Muixí, qui va presentar el projecte col·laboratiu «Pam a Pam». Segons les seves pròpies paraules, "Pam a Pam" és un projecte que va néixer amb la intenció de **visualitzar l'Economia Social i Solidària** i apropar-lo a la ciutadania, davant la hipòtesi que hi havia gent que no consumia en aquest sector per desconeixement. Llavors amb els 3 anys de vida del projecte ens hem adonat que fem moltes més coses a part d'això i per tant ara ja no parlem tant d'un mapa sinó d'un **procés d'activisme ciutadà de mapatge i de diagnosi de l'economia social i solidària**.

Què entenem per Economia Social i Solidària (ESS)?

No es tracta d'un terme tancat sinó que és un paradigma que es troba en construcció i que en aquests moments es troba en ebullició ja que van sorgint noves iniciatives de forma constant. Per tant és molt difícil fer-ne una definició tancada ja que és sobre la pràctica que anem definint diversos conceptes teòrics. En qualsevol cas, des de la Xarxa d'Economia Solidària (XES), defineix l'ESS de la següent manera:

Conjunt d'iniciatives socioeconòmiques, formals (com les cooperatives per exemple) o informals (per exemple grups de consum responsable), que en general son col·lectives però que de vegades també son individuals, que:

1. **Prioritzen la satisfacció de les necessitats dels seus membres o d'altres persones per sobre del lucre.**
Aquesta seria la premissa bàsica, l'ESS neix en contraposició a l'economia capitalista hegemònica que posa el centre el mercat, on tot s'hi val per obtenir el màxim lucre i en canvi l'ESS posa al centre les persones i la sostenibilitat de la vida.
2. Quan les iniciatives son col·lectives, **la propietat és col·lectiva i la gestió és democràtica.**
3. Orientades a **valors com equitat, solidaritat, sostenibilitat, participació**, etc. Amb una vocació per transformar la societat.
4. **Independència dels poders públics.**

Què fem al “Pam a Pam”?

En 1r lloc “Pam a Pam” és un mapa, una pàgina web: pamapam.org i una aplicació mòbil, on es visualitzen iniciatives de l'ESS que hi ha al territori. Totes les iniciatives identificades al mapa tenen una fitxa amb la seva descripció, les seves dades de contacte i la valoració dels criteris que fixem com a “Pam a Pam”.

Després per les iniciatives que formen part d'aquest mapa hem fet uns adhesius per poder visualitzar-ho als espais físics on realitzen atenció al públic. Per altra banda, una activitat que fem sovint són rutes del “Pam a Pam” on es visita 4 o 5 iniciatives d'un mateix territori per trencar la virtualitat del projecte. Així mateix també tenim un bloc i som presents a les xarxes socials on fem difusió de diversos continguts de l'ESS que anem generant.

Com ho fem?

A través d'un procés de participació i acció, on a partir de voluntaris, es cerca les iniciatives properes del seu territori, i a partir d'un qüestionari amb un seguit de criteris, i una formació en l'ESS i en l'ús d'aquestes eines, enriqueixen aquest mapa i certifiquen que les dades tenen validesa. Per tant es tracta d'un projecte col·laboratiu i promovem que es generin grups locals al territori.

El qüestionari s'articula amb 15 criteris repartits en 3 grans blocs: impacte social, impacte ambiental i organització i treball. Les iniciatives que en compleixin la meitat més un ja entren a formar part del mapa, perquè entenem que ningú ho fa tot bé, cada iniciativa pot ser bona en algun aspecte i d'altres no tant. No plantejem el qüestionari com un examen, sinó com un autodiagnòstic i com una forma de plantejar-se coses

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local

noves i que la gent tingui ganes de millorar en aquelles aspectes menys treballats. D'altra banda no es tracta que si un criteri es compleix o no, sinó que es gradua el seu grau de compliment.

Què més fem?

Contribuïm a l'**articulació del moviment de l'ESS**, ja que quan treballem amb el territori ho fem sempre amb les xarxes locals que ja existeixen o que estan naixent ara i que impulsar el "Pam a Pam" els serveix per visualitzar-se i conèixer-se entre elles. Per tant som una eina al servei de l'articulació de l'ESS i intentem assessorar per la millora del compliment dels diversos criteris.

Promovem el **mercat social a nivell local**. Per mercat social ens referim a tancar el cercle econòmic a partir d'iniciatives de finances ètiques, producció, comercialització justa, consum responsable, etc. per tal de satisfer les nostres necessitats dins d'aquest mercat social. En aquest sentit, a partir de la base de dades de "Pam a Pam" ens permet realitzar diagnòstics de la situació de l'ESS a Catalunya i fer-ne propostes de millora.

Tot seguit es va realitzar el torn obert de preguntes, a partir de les quals es va resoldre alguns dubtes sobre el funcionament i aplicabilitat del projecte. Així mateix, també es va aprofitar per explicar que si qualsevol entitat del territori vol formar part del "Pam a Pam" tan sols cal contactar amb el [projecte Actua](#) del Baix Solsonès, ja que és col·laborador voluntari del "Pam a Pam" realitzant les visites i les entrevistes a les iniciatives de l'ESS del territori.

A continuació va tenir lloc la **taula rodona d'experiències del territori** amb 7 agents participants. Disculpar l'absència de l'**Associació Amisol**, qui tot hi ser-hi convidats no varen poder participar-hi per problemes d'agenda.

D'aquesta manera, finalment varen participar a la taula rodona d'experiències del territori les següents persones:

- Paloma Hernández, en nom del **Sol del Solsonès**, l'associació de familiars de malalts mentals i drogodependents. El seu objectiu és oferir suport i assessorament als familiars i contribuir a la millora de l'atenció, rehabilitació i inserció social i laboral, en definitiva a la millora de la qualitat de vida dels malalts mentals i drogodependents.
- Jordi Corbera, en nom de **Riuverd**, cooperativa d'iniciativa social sense ànim de lucre. El seu objectiu és la inserció sociolaboral de joves mitjançant diferents àmbits productius: jardineria, horta, repartiment de cistelles i la producció d'elaborats vegetals.
- Jordi Feliu, en nom de **GEST Solsona**, Grup d'Estalvi Solidari Territorial de Solsona i comarca que ofereix suport financer i assessorament per la creació de nous projectes empresarials d'emprenedors del territori.
- Ivan Viladrich en nom de l'associació **Ithaca, Solsona Experience**, que ofereix serveis i activitats turístiques i treballa per posar en valor i difondre el patrimoni del Solsonès. Actualment es troba en procés de transformació cap a una cooperativa d'iniciativa social sense ànim de lucre.
- Josep Pintó, en nom de Poma de Muntanya **Biolord Coop**. Cooperativa recentment creada que agrupa agricultors, autònoms i empresaris d'altres sectors, amb l'objectiu de produir poma de muntanya ecològica.
- Alba Ayala, en nom del **Salat Blanc**, cooperativa de consum de Cardona. Els seus objectius són el foment del consum responsable, just i respectuós amb el medi ambient, consumir productes ecològics i de proximitat i establir relacions de confiança amb els productors locals ecològics.
- Arnau Vilaseca, en nom de **TornaTerra, recuperem espais i sabors**. Xarxa formada entre un pagès, dues cooperatives (*Mengembages/Frescoop* i l'*Arada*) i l'associació *ERA*. Els seus objectius són recuperar horts abandonats, fomentar les varietats locals i els circuits curts de comercialització, la producció ecològica i potenciar el cooperativisme i la creació de xarxes del territori.

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local

Tot seguit, fou el torn del debat entre les diferents experiències del territori en base als diferents criteris del “Pam a Pam”, desglossats en dos grans blocs:

A. Impacte social (economia local i circuits de proximitat, comercialització justa, transparència, integració social, intercooperació, xarxes i gestió econòmica) i **ambiental** (criteris ecològics o de sostenibilitat, gestió de residus i estalvi i eficiència en el consum energètic).

En primer lloc, en Josep de Biolord posà en valor el fet de que mantenir la gent al territori i donar valor a un recurs tant fonamental com és la terra, és economia social. En el sentit que les economies es construeixen des de baix, des del sector primari.

L'Arnau del TornaTerra reforçà aquesta idea, en el sentit que el sector primari és primordial i la recuperació de valors com la terra, la pagesia, d'aquella gent que es vol fixar al territori és l'impacte social més important que tenim en un territori disseminat com el nostre.

En la mateixa línia argumental, l'Alba del Salat Blanc considerà que les cooperatives de consum són com *petits bolets* que porten a la pràctica aquest contacte directe amb el productor que facilita que es puguin impulsar aquestes experiències al territori.

Per altra banda en Jordi de Gest explicà que ells es dirigeixen als petits emprenedors que busquen crèdit per impulsar un negoci i que s'ofereixen per ajudar-los. Tal i com es comentà, d'alguna manera representen la banca ètica del territori.

Per la seva part en Jordi de Riuverd va voler destacar que malgrat en l'explicació de “Pam a Pam” un dels criteris que és menys valorat per les entitats que formen part del mapa avui en dia és “la integració social”, almenys dues de les entitats presents a la taula (Riuverd i el Sol del Solsonès) prioritzen aquest àmbit de la integració de gent amb diferents problemàtiques. Per altra banda, també va destacar l'existència de la metodologia SROI (*Social Return On Investment*) com a sistema que mesura el retorn cap a la societat d'una inversió social.

L'Ivan d'Ithaca va manifestar que ells es basen en explicar el territori i tota la gent que està fent coses al territori, i que per tant és molt important cooperar entre tots.

La Paloma del Sol del Solsonès va destacar que una de les seves funcions és oferir llocs de treball per les seves persones usuàries per poder millorar el seu nivell d'ingressos.

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local

Per altra banda l'Arnau de TornaTerra va explicar el seu projecte en base aquests criteris: recuperar horts abandonats, on es planta varietats locals (i es recupera la llavor), es comercialitza en circuit curt (a través de MengemBages), certificat com ecològic, es treballa amb Amisol (realització de les etiquetes i caixetes), treballant els valors de l'intercooperació, establint relacions de confiança, informant degudament del origen dels productes, etc.

En Josep de Biolord va destacar la importància de l'economia local i de proximitat ja que és el que dona valor a les coses i perquè és la tendència (i ho serà encara més) del mercat. En la mateixa línia sobre el concepte de la proximitat, l'Arnau va assenyalar la importància de la humanització dels productes, ja que darrera de cada producte que consumim hi ha persones que el cuiden i com més pròxim et sentis d'aquestes persones, més confiança es generarà i probablement més tendiràs a consumir-lo. Això mateix, va reafirmar l'Alba, qui va destacar que des de la seva cooperativa cada cop aposten més pels productes de proximitat, ja que promouen no només un consum responsable des d'un vessant de salut i ecològic, sinó també un compromís en el consum responsable en el medi ambient i el seu impacte social. Tanmateix, tant l'Alba com en Jordi de Riuverd varen manifestar la dificultat en trobar certs productes ecològics de proximitat.

D'altra banda, des del públic també es va participar en aquest debat. D'aquesta manera, per exemple, na Glòria de l'Agència de Desenvolupament Local Solsona i Cardona va realitzar una reflexió sobre la necessitat de visualització de certes iniciatives econòmiques locals (com per exemple petits autònoms) que compleixen en bona mesura criteris de l'ESS però que es difícil que es puguin identificar com a tals. En aquesta línia, Laura Muixí, va recordar que en qualsevol cas allò important és el compliment dels criteris i que la forma jurídica no és determinant, en el sentit que autònoms o altres societats no cooperatives, també poden formar part de l'ESS.

B. Organització i treball (forquilla salarial, desenvolupament personal i professional, equitat de gènere, aprofundiment i participació i llicències no privatives).

En primer lloc, en Jordi de Riuverd va mostrar les dificultats en fer efectiva la conciliació familiar.

Per la seva banda na Palmona, va destacar que en la seva entitat la forquilla salarial és justa i democràtica, com així mateix amb la formació, conciliació i equitat de gènere.

L'Ivan va expressar que aquests criteris d'organització i treball son qüestions que des de l'hàbita es troben força treballats ja que des del primer moment, a nivell de funcionament, han estat com una cooperativa, on la forquilla salarial és zero i on l'equitat de gènere i la democràcia interna estan plenament assumits.

Per la seva part, en Jordi de Gest va destacar que en la seva entitat no hi ha remuneracions i que més aviat hi perden diners, enlloc de guanyar-ne.

L'Arnau va assenyalar que en el seu cas és més complex valorar aquests criteris ja que el seu cas és el d'un autònom que estableix aliances (xarxa no formal) amb altres entitats.

L'Alba va destacar que la seva cooperativa de consum esta formada per una quinzena de famílies, on la presa de decisions és assembleària i el funcionament és autogestionat per les pròpies famílies.

Finalment, en Josep va assenyalar que la seva cooperativa va fixar un precepte de solidaritat ja que conreen set varietats de pomes diferents, les quals no tenen la mateixa acceptació al mercat, però han fet un fons comú on tots els socis cobren el mateix preu per quilo de poma venut, independentment de l'aportació varietal. Per altra banda, també va destacar la importància de la formació en la seva cooperativa i que en aquest sentit disposen d'un programa de formació continuada.

A continuació va tenir lloc el torn obert de preguntes, a partir de les quals es va debatre sobre el paper del jovent del territori (tant com consumidors o productors) o la potencialitat de les administracions locals per potenciar l'ESS. Per exemple es va plantejar la introducció de les clàusules socials (i locals) en la contractació pública (per exemple en plecs dels menjadors escolars o la gestió de l'oficina de turisme).

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local

Finalment, el debat va continuar d'una manera més distesa i propera, on tots els participants varem poder gaudir d'un petit **tast de producte local** amb compromís amb el nostre territori, les persones i la qualitat, a partir de mermelades i salses Riuverd, olis Migjorn, pa torrat de Cal Jaumet de Solsona, pa torrat dels Flequers de Cardona, vins Piteus i varietats locals de TornaTerra com el pebrot de la República, tomàquet bombeta de Caldes o tomàquet pometa ple de Cardedeu.

El **Fòrum del Talent Solsona i Cardona** és un projecte impulsat per l'**Agència de Desenvolupament Local de Solsona i Cardona** amb el suport tècnic de l'**Arada, Creativitat Social SCCL**.

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local

SOC / Servei d'Ocupació de Catalunya

 Generalitat de Catalunya

 MINISTERIO DE EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL
 SERVICIO PÚBLICO DE EMPLEO ESTATAL